

भाषितसंस्कृतम् - वर्गः ४४

Spoken Sanskrit Class #44

वर्गः - 2

सर्वेभ्यः नमस्कारः ॥
sarvEbhyaH
namaskaraH

प्रार्थना prArthanA (Prayer)

वक्रतुंड महाकाय सूर्यकोटि समप्रभ
निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा

vakratunda mahakaya sUryakoti
samaprabha, nirvighnam kuru mE
deva sarva-kAryeShu sarvada

(Salutations to Sri Ganesha) Who
has a Curved Trunk, Who has a
Large Body and Whose Splendour
is similar to Million Suns;
O Deva, Please Make my
Undertakings Free of Obstacles, By
extending Your Blessings in All my
Works, Always.

प्रार्थना prArthanA (Prayer)

ॐ सह नाववतु ।
सह नौ भुनक्तु ।
सह वीर्यं करवावहै ।
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

Om saha nAvavatu |
saha nau bhunaktu |
saha vIryam karavaavahai |
tejasvi nAvadhItamastu mA
vidviShAvahai |
Om shAntiH shAntiH shAntiH ||

Om, Together may we two Move (in our
Studies) |

Together may we two Relish (our Studies) |

Together may we perform (our Studies) with
vigor (with deep Concentration) |

May what has been Studied by us be filled
with the Brilliance (of Understanding,
leading to Knowledge); May it Not give rise
to Hostility (due to lack of Understanding) |

Om Peace, Peace, Peace.

Participation Rules

1. If you are disconnected, login again.
2. If I am disconnected, do not disconnect. I will login again.
3. All classes will be recorded and posted to the website.
4. Email about the upcoming class will be sent to the group one day before.
5. Email with link to a class recording will be sent after the class.
6. Additional emails may be sent to the group.
7. Questions/comments can be emailed to me.
8. Mute using “*6” or mic icon in the app.
9. **Be in mute mode during the class, unless you have questions to ask.**
This will avoid unnecessary background noise.
10. For questions: Raise your hand and wait for the question time.
11. Talking/questions - one at a time.

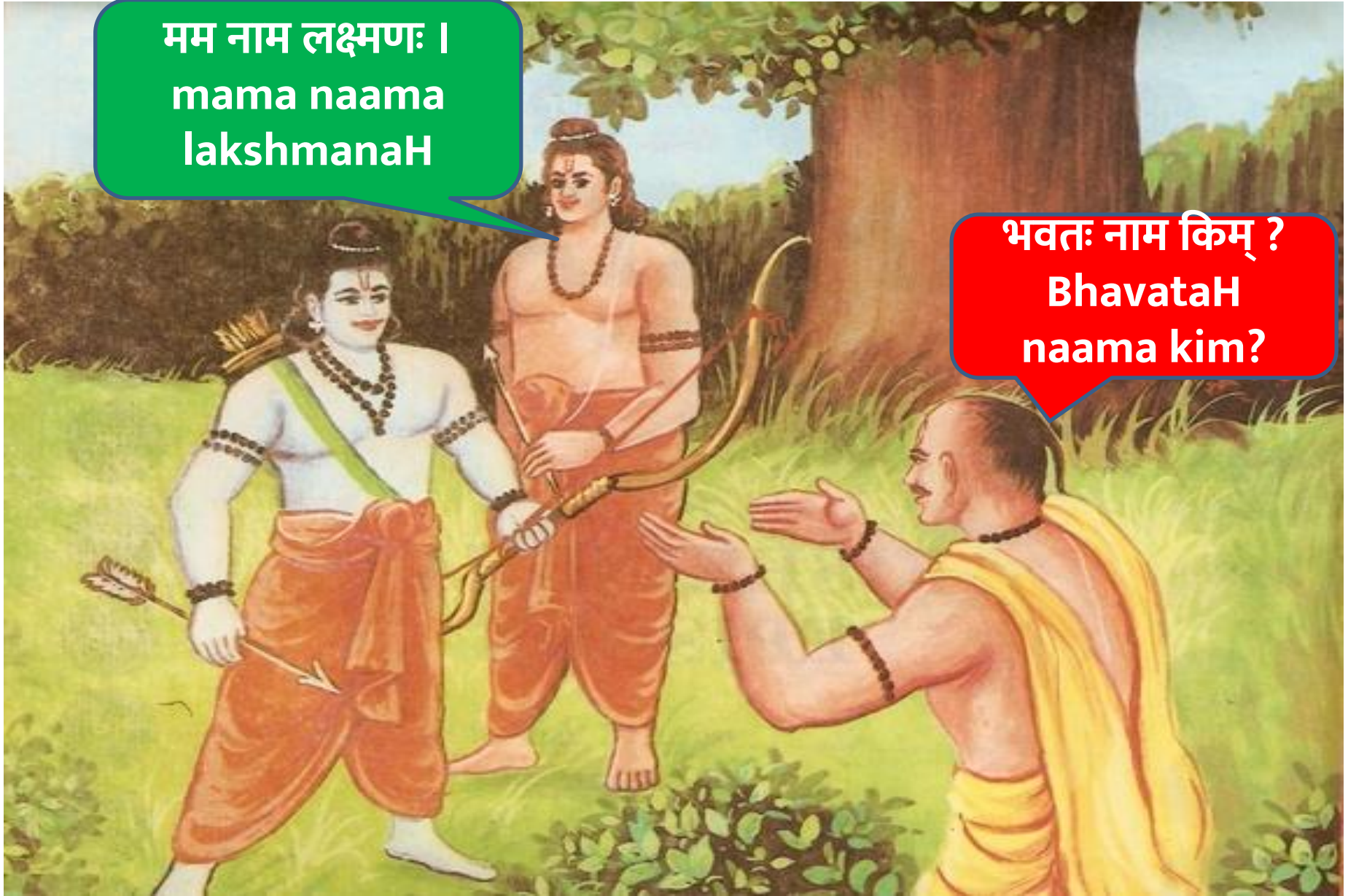
मम नाम रामः ।
mama naama
raamaH

भवतः नाम किम् ?
BhavataH
naama kim?

मम नाम लक्ष्मणः ।
mama naama
lakshmanaH

भवतः नाम किम् ?
BhavataH
naama kim?

मम नाम आञ्जनेयः ।
mama naama
aanjaneyaH

भवतः नाम किम् ?
BhavataH
naama kim?

भवतः नाम किम् ?
BhavataH
naama kim?

मम नाम राकेशः ।
mama naama
raakeshaH

मम नाम मुकुन्दः।
mama naama
mukundaH

भवतः नाम किम् ?
BhavataH
naama kim?

भवत्याः नाम किम् ।
BhavatyaH
naama kim?

मम नाम राधा ।
mama naama
raadha

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

मम नाम रमा ।
mama naama
ramaa

भवत्याः नाम किम् ।
BhavatyaH
naama kim?

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

एषः कः ?
EShaH kaH ?

एषः रामः ।
eshaH
raamaH

एषः कः ?
EShaH kaH ?

एषः सुग्रीवः ।
EShaH
sugreevaH ।

एषः कः ?
EShaH kaH ?

एषः विभीषणः।
EShaH
vibeeshanaH

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

सः रामः।
saH raamaH।

सः कः ?
saH kaH ?

एषः
EShaH

सः
saH

शिवः
ShivaH

श्रीकृष्णः।
Shri-kriShnaH

नारायणः।
narayaNaH

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

शङ्कराचार्यः
shankarAcharyaH

रामानुजाचार्यः।
ramanujAcharya

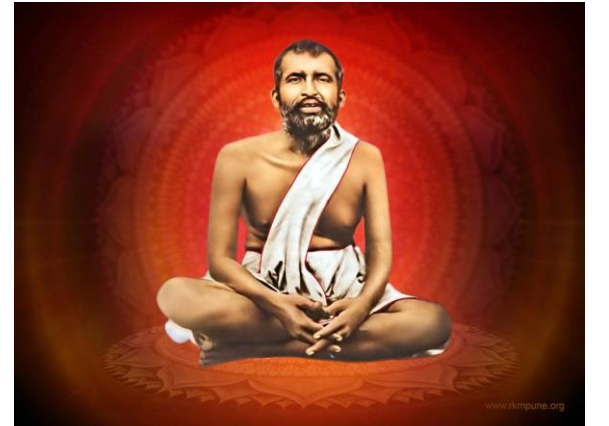
एषः
EShaH

सः
saH

स्वामी विवेकानन्दः ।
Swami VivékanandaH

श्रीरामकृष्णः ।
shriramakriShNaH

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

एषः
EShaH

सः
saH

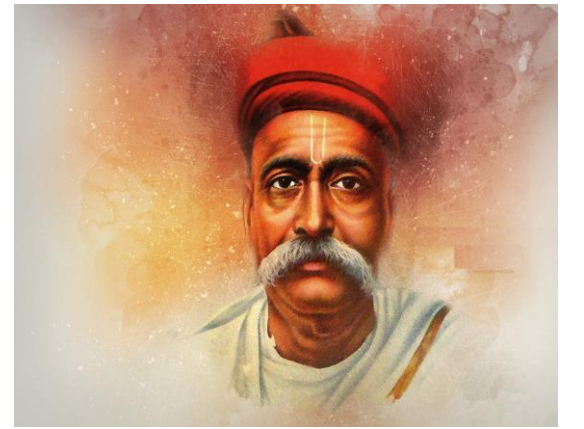
वल्लभ-भायि-पटेलः
vallabha-bhayi-patelaH

भगत्सिङ्गः
BhagatsiGgaH

गोकुले-महाशयः
gokulE-mahAshayaH

बालगङ्गाधरतिलकः।
balagaGgadharatilakaH

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

एषः
EShaH

सः
saH

लाला लज्पत् रायः।
lala lajpat rAyaH

बिपिन् चन्द्रपालः
bipin cāndrapalaH

चन्द्रशेखरः।
candrashekharah

क्षुधिराम-बोसः।
kShdhiram-bosaH

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

बालकः balakaH

युवकः yuvakaH

पुरुषः puruSaH

ज्येष्ठः jyESThaH

शिक्षकः shikShakaH

छात्रः chAtraH

देवः devaH

भक्तः bhaktaH

वैद्यः vaidyaH

कृषकः kRShakaH

एषः बालकः
EShaH
balakaH

एषः कः?
EShaH
kaH?

सः कः?
saH kaH?

सः युवकः
saH
yuvakaH

एषः ज्येष्ठः
EShaH
jyESThaH

एषः कः?
EShaH
kaH?

सः कः?
saH kaH?

सः पुरुषः?
saH
puruShaH

एषः शिक्षः
EShaH
ShikShakaH

एषः कः?
EShaH kaH?

सः कः ?
saH kaH

सः छात्रः?
saH
chAtraH

एषः देवः
EShaH
devaH

एषः कः ?
EShaH
kaH?

सः कः ?

saH

kaH

सः भक्तः ?

saH

bhaktaH

एषः वैद्यः
EShaH
vaidyaH

एषः कः ?
EShaH
kaH?

सः कः ?
saH kaH

सः कृषकः?
saH
kRShakaH

कः युवकः?
kaH
yuvakaH?

सः युवकः
saH
yuvakaH

एषः बालकः
EShaH
balakaH

कः बालकः?
kaH
balakaH?

कः पुरुषः?
kaH
puruShaH?

सः पुरुषः
saH
puruShaH

एषः ज्येष्ठः
EShaH
jyESThaH

कः ज्येष्ठः?
kaH
jyESTaH?

कः छात्रः?
kaH
chAtraH

सः छात्रः?
saH
chAtraH

एषः शिक्षः
EShaH
shikShakaH

कः शिक्षः?
kaH
shikShakaH?

कः भक्तः ?
kaH
bhaKtaH

सः भक्तः
saH
bhaktaH

एषः देवः
EShaH
devaH

कः देवः ?
kaH
devaH?

कः कृषकः?
kaH
kRShakaH

सः कृषकः?
saH
kRShakaH

एषः वैद्यः
EshaH
vaidyaH

कः वैद्यः ?
kaH
vaidyaH?

एषा का ?
EShA kA ?

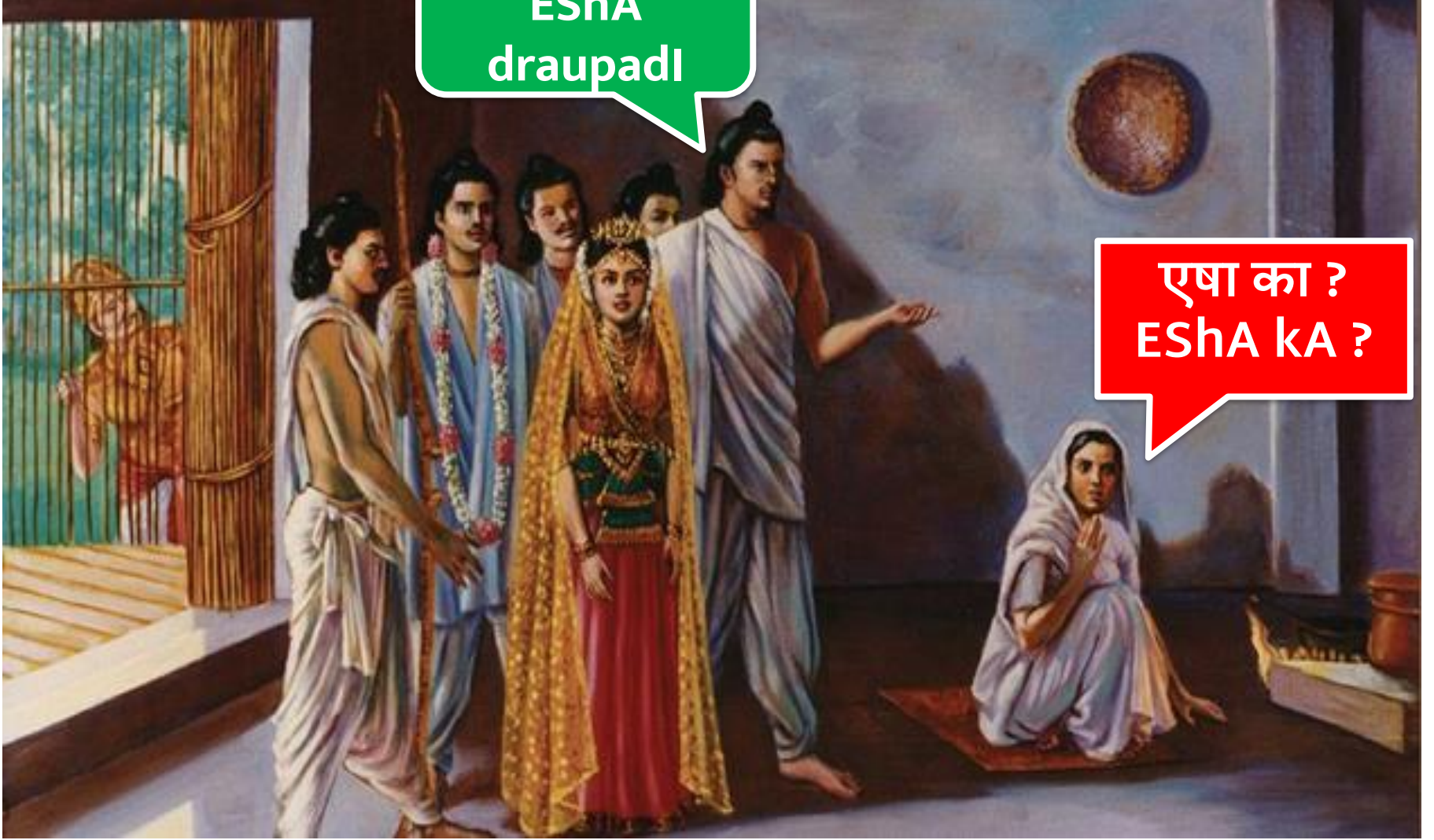
एषा अहल्या ।
EShA ahalyA

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

एषा द्रोपदी।
EShA
draupadi

एषा का ?
EShA ka ?

अक्षराणि अक्षरान्तरपद्धतिः च akSharANi akSharAntarapaddHatiH ca (Letters and Transliteration scheme)

स्वराः svarAH (vowels)

अनुस्वारः, विसर्गः
anusvAraH
visargaH

अ a	आ A	इ i	ई I	उ u	ऊ U	ऋ R	ॠ R R	ऌ l	ए E	ऐ ai	ओ O	औ au		अं a ṁ	अः a H
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------------	--------	--------	---------	--------	---------	--	--------------	--------------

व्यञ्जनानि vyaJjanAni (consonants)

क k	ख kh	ग g	घ gh	ङ G
च c	छ ch	ज j	झ jh	ञ J
ट T	ठ Th	ड D	ढ Dh	ण N

त t	थ th	द d	ध dh	न n
प p	फ ph	ब b	भ bh	म m

य y	र r	ल l	व v	
श sh	ष Sh	स s	ह h	
क्ष kS h	त्र tr	ज्ञ jj	श्र sh r	ॐ O m

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

क्	+	अ	=	क
क्	+	आ	=	का
क्	+	इ	=	कि
क्	+	ई	=	की
क्	+	उ	=	कु
क्	+	ऊ	=	कू
क्	+	ऋ	=	कृ
क्	+	ॠ	=	कृ
क्	+	लृ	=	कलृ
क्	+	ए	=	के
क्	+	ऐ	=	कै
क्	+	ओ	=	को
क्	+	औ	=	कौ

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए	ऐ	ओ	औ
क	का	कि	की	कु	कू	कृ	के	कै	को	कौ
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खृ	खे	खै	खो	खौ
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गृ	गे	गै	गो	गौ
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घृ	घे	घै	घो	घौ
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङृ	ङे	ङै	ङो	ङौ
च	चा	चि	ची	चु	चू	चृ	चे	चै	चो	चौ
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छृ	छे	छै	छो	छौ
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जृ	जे	जै	जो	जौ
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झृ	झे	झै	झो	झौ
ञ	जा	जि	जी	जु	जू	जृ	जे	जै	जो	जौ
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टृ	टे	टै	टो	टौ
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठृ	ठे	ठै	ठो	ठौ
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डृ	डे	डै	डो	डौ
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढृ	ढे	ढै	ढो	ढौ
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णृ	णे	णै	णो	णौ
त	ता	ति	ती	तु	तू	तृ	ते	तै	तो	तौ

थ	था	थि	थी	थु	थू	थृ	थे	थै	थो	थौ
द	दा	दि	दी	दु	दू	दृ	दे	दै	दो	दौ
ध	धा	धि	धी	धु	धू	धृ	धे	धै	धो	धौ
न	ना	नि	नी	नु	नू	नृ	ने	नै	नो	नौ
प	पा	पि	पी	पु	पू	पृ	पे	पै	पो	पौ
फ	फा	फि	फी	फु	फू	फृ	फे	फै	फो	फौ
ब	बा	बि	बी	बु	बू	बृ	बे	बै	बो	बौ
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भृ	भे	भै	भो	भौ
म	मा	मि	मी	मु	मू	मृ	मे	मै	मो	मौ
य	या	यि	यी	यु	यू	यृ	ये	यै	यो	यौ
र	रा	रि	री	रु	रू	-	रे	रै	रो	रौ
ल	ला	लि	ली	लु	लू	-	ले	लै	लो	लौ
व	वा	वि	वी	वु	वू	वृ	वे	वै	वो	वौ
श	शा	शि	शी	शु	शू	शृ	शे	शै	शो	शौ
ष	षा	षि	षी	षु	षू	षृ	षे	षै	षो	षौ
स	सा	सि	सी	सु	सू	सृ	से	सै	सो	सौ
ह	हा	हि	ही	हु	हू	हृ	हे	है	हो	हौ

स् + त = स्त	पुस्तकं	ध् + व	ध्व =	ध्वनिः
न् + त = न्त	सन्तोषः	प् + त	प्त =	सप्तमी
ध् + य = ध्य	ध्यानं	व् + य	व्य =	व्याधिः
न् + द = न्द	आनन्दः	ट् + ट	ट्ट =	पट्टणं
ग् + ग = ग्ग	दिग्गजः	द् + द	द्ध =	कुद्दालं
च् + यु = च्यु	अच्युतः	द् + म	च्च =	पच्चं
ज् + व = ज्व	ज्वरः	त् + य	त्य =	बाल्यं
ञ् + च = ञ्च	पञ्चामृतं	इ + य	इय =	ओड्याणं
ण् + डि = ण्डि	पण्डितः	द् + व	द्व =	द्वारं
ण् + ट = ण्ट	घण्टा	इ + क	इक् =	पङ्कजं
त् + य = त्य	सत्यं	इ + ग	ङ्ग =	गङ्गाधरः

क् + य क्य = वाक्यं

क् + व क्व = पक्वं

क् + म क्म = रुक्मिणी

क् + त क्त = भक्तः

श् + व (श्व) श्व = अश्वः अश्वः

द् + य (द्य) द्य = विद्याः विद्याः

श् + य (श्य) श्य = वैश्यः वैश्यः

क् + ष (क्ष) क्ष = पक्षी पक्षी

श् + र (श्र) श्र = आश्रमः आश्रमः,

र + य र्य = सूर्यः

र + व र्व = गर्वः

र + य र्य = सूर्यः

र + व र्व = गर्वः

र + ग र्ग = मार्गः

र + थ र्थ = अर्थः

र + म र्म = धर्मः

र + प र्प = सर्पः

क्	+	र	क्र	=	चक्रं
त्	+	र	त्र, त्र	=	यात्रा यात्रा
द्	+	र	द्र	=	निद्रा
न्	+	द्	+	र	न्द्र = इन्द्रः
न्	+	द्	+	रि	न्द्रि = चन्द्रिका
स्	+	त्	+	री	स्त्री = स्त्री
त्	+	म्	+	य	त्म्य = माहात्म्यं

क् क	क्क, क्क
क् त	क्त, क्त
क् म	क्म
क् य	क्य
क् र	क्र
क् ल	क्ल
क् व	क्व
क् श	क्श
क् ष	क्ष
क् स	क्स
ख् य	ख्य
ग् ग	ग्ग

ग् ध	ग्ध
ग् ब्	ग्ब
ग् भ	ग्भ
ग् म	ग्म
ग् य	ग्य
ग् र	ग्र
ग् ल	ग्ल
घ् न	घ्न
ग् घ	गघ
ग् ज	गज
ग् झ	गझ
ग् द	गद

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

ङ् क ङ्क

ङ् ख ङ्ख

ङ् ग ङ्ग

ङ् घ ङ्घ

च् च च्च

च् छ च्छ

च् ज च्ज

च् य च्य

ज् ज ज्ज

ज् ञ ज्ञ

ज् य ज्य

थ् न थ्न

थ् य थ्य

द् ग द्ग

द् ध द्ध

द् न द्न

द् ब द्ब

द् भ द्भ

द् म द्म

द् य द्य

द् र द्र

द् व द्व

ट् ट	ट्ट	ध् न	ध्न	त् त	त्त (त्त)
ट् थ	ट्थ	ध् म	ध्म	त् थ	त्थ
ट् व	ट्व	ध् य	ध्य		
ठ् थ	ठ्थ	ध् र	ध्र		
ड् र	ड्र	ध् व	ध्व	न् य	न्य
ढ् थ	ढ्थ	न् त	न्त	न् र	न्न
ण् ट	ण्ट	न् न	न्न		
ण् ड	ण्ड	न् द	न्द		
ण् ण	ण्ण	न् ध	न्ध		
त् क	त्क	न् म	न्म		

त् न ल

त् प त्प

त् फ त्फ

त् म त्म

त् य त्य

त् र व्र (त्र)

प् र प्र

न् व न्व

प् त स्त

प् प प्प

प् म प्म

प् य प्य

त्	व	त्व	प्	त	प्त
त्	स	त्स	ब्	द	ब्द
भ्	न	भ्न	ब्	र	ब्र
म्	प	म्प	श्	र	श्र
म्	ख	म्ख	श्	त	श्त्
म्	भ	म्भ	श्	व	श्व

म् य	म्य	ष् क	ष्क	व् र	व्र
म् र	म्र	ष् ण	ष्ण	श् न	श्न
म् ल	म्ल	ष् प	ष्प	श् म	श्म
र् क	र्क	ष् म	ष्म	श् य	श्य
र् प	र्प	स् क	स्क	स् व	स्व
र् म	र्म	स् ख	स्ख	ह् न	ह्न
र् ह	र्ह	स् त	स्त	ह् म	ह्य
ल् क	ल्क	स् थ	स्थ	ह् य	ह्य
ल् प	ल्प	स् न	स्न		
ल् य	ल्य	स् म	स्म		
ल् ल	ल्ल	स् य	स्य		
ल् व	ल्व	स् र	स्त्र		

क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च
साधयेत् ।

kShaNashaH

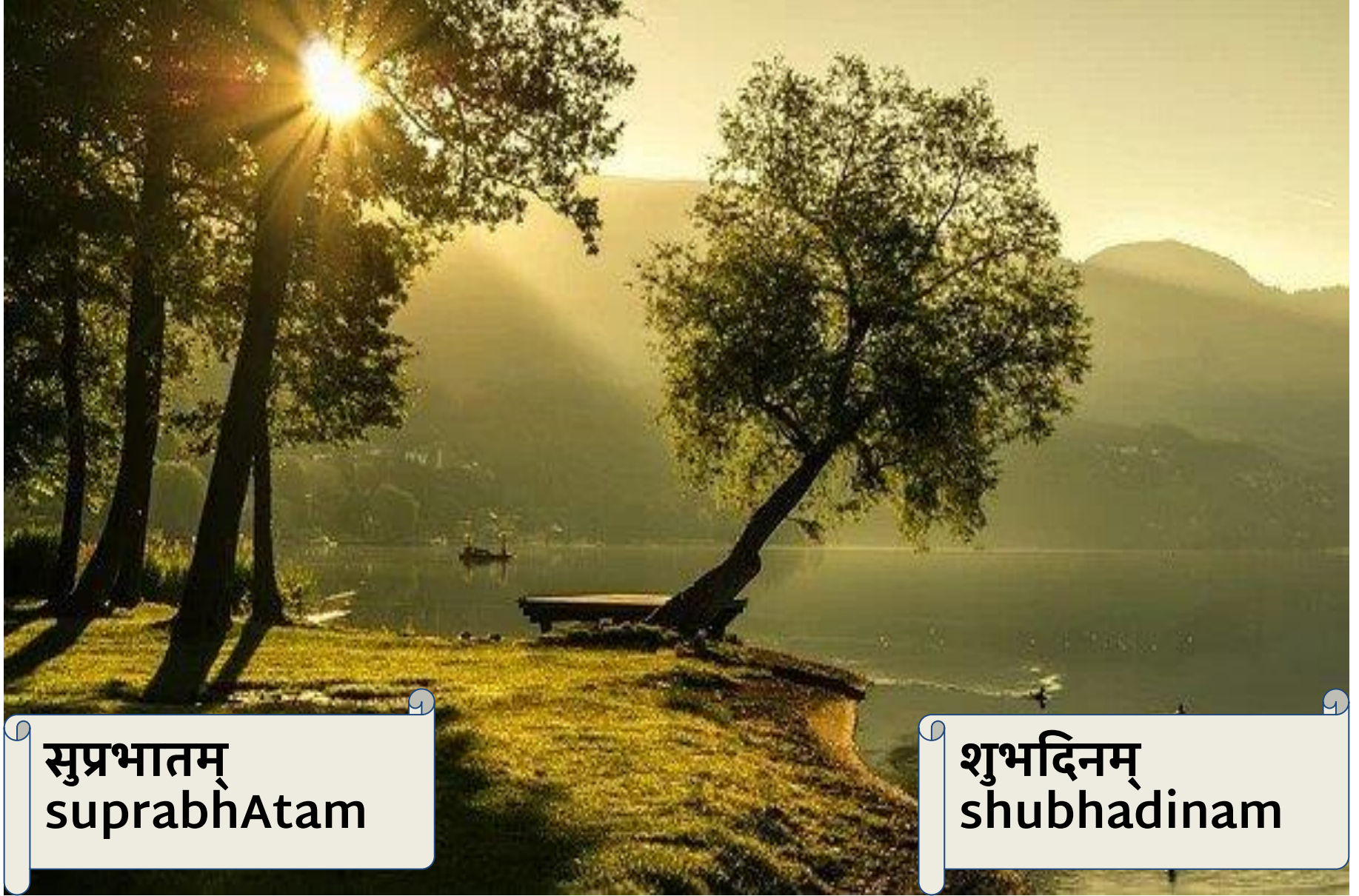
kaNashashcaiva

vidyAmartham ca sAdayet |

Knowledge should be gained
through minute by minute
efforts.

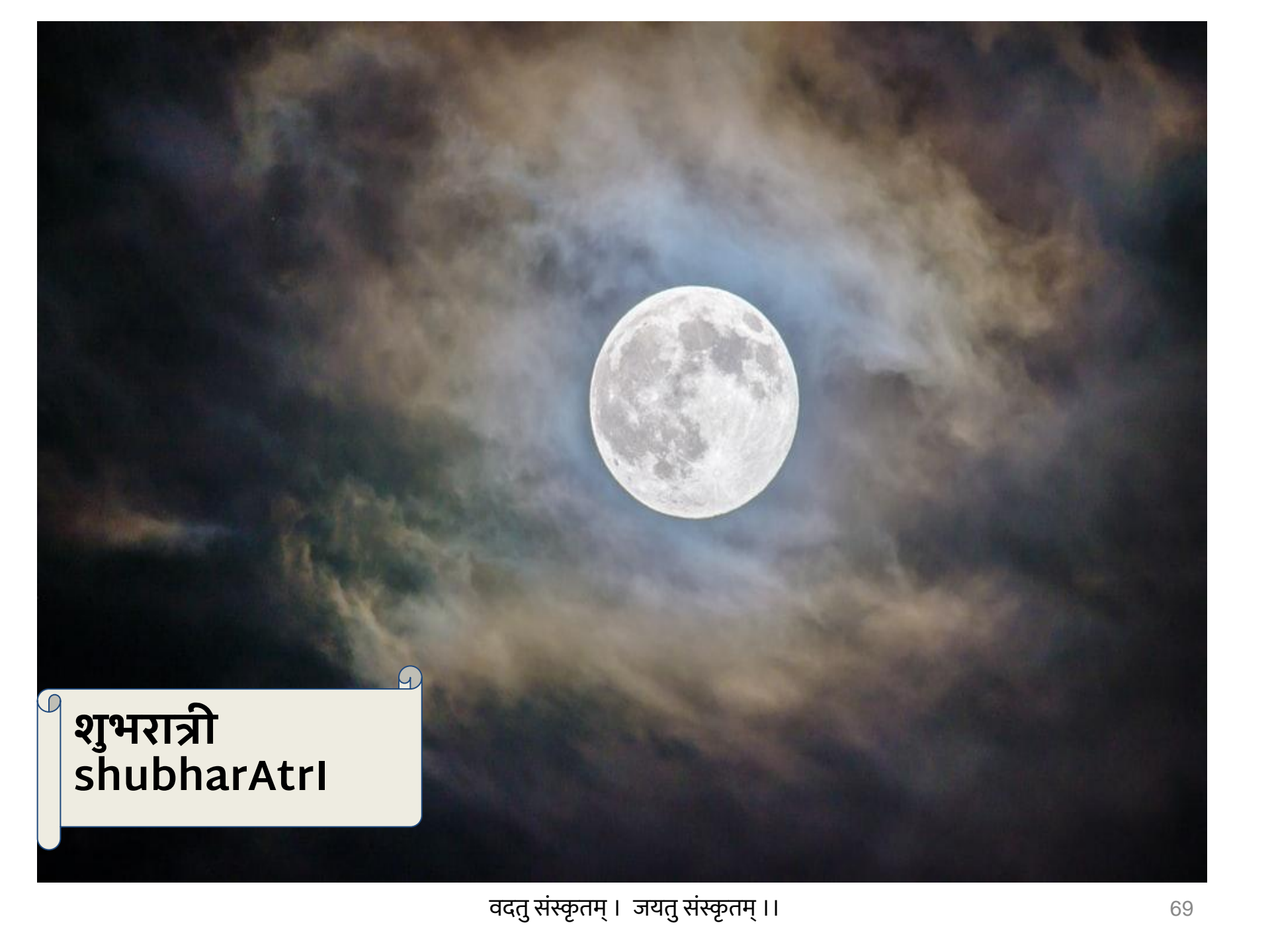
Money should be earned
utilizing each and every
resource.

सुप्रभातम्
suprabhAtam

शुभदिनम्
shubhadinam

शुभरात्री
shubharAtri

वदतु संस्कृतम् । जयतु संस्कृतम् ॥

**धन्यवादः
dhanyavadaH**